

স্বরলিপি

মিশ্র ভীমপলক্তী—দাদুরা

যুমিয়ে গেছে আন্ত হ'য়ে
 আমার গানের বুলবুলি
 কঙ্গ চোখে চেয়ে আছে
 সঁাবের ঝরা ফুলগুলি ।

ফুল ফুটিয়ে তোর বেলাতে গান গেয়ে
 নৌরব হ'লো কোন নিষাদের বাণ খেয়ে
 বনের কোলে বিলাপ করে
 সন্ধ্যারাণী চুল খুলি ।

কাল হ'তে আর ফুটবেনা হায়
 লতার বুকে
 উঠছে পাতায় পাতায় কাহার
 কঙ্গ নিশায় মর্শ্বরি ।

গানের পাখী গেছে উড়ে শৃঙ্খ নৌড়
 কঞ্চ আমার নাই যে আগের কথার ভীড়
 আলেয়ার এ আলোতে
 আসবেনা কেউ কুল ভুলি ।

কথা—কাজী নজরুল ইসলাম

সুর—শ্রীশৈলেশ দত্তগুপ্ত

স্বরলিপি—কুমারী অনিমা চক্রবর্তী

II	+ পা যু মি য়ে	২ দপা গে ছে ০০	।	+ পা আ ন ত	মজ্জা ন ত	।	২ রা হ য়ে ০	।
----	----------------------------	----------------------------	---	------------------------	-----------------	---	--------------------------	---

+	স' গস' -ণা	২	ধা পা -।	+	মজ্জা -। মা	২	মপা -জহম! -ঃ ।
	আ মাং ব		গা নে ব		বু ল বু		লি ০ ০ ০

+	জ্জা জ্জা জ্জা	২	রা জ্জা -।	+	-। -। মা	২	জ্জা জ্জরা -সরা ।
	ক ক গ		চো খে ০		০ ০ ০ চে		য়ে আং ০০

ଶ୍ରୀମତୀ ନିଜେନ୍ଦ୍ରା କାଳେ

ମା -ଠ (ଧା | -ମା -ରୀ ଜା)} -ଠ ୨ +
ଛେ ୦ ୦ ୦ ୦ ୦ ୦ ମାରେ ୦ ର ବ ରୀ

+
ପା -ଜା କ୍ଲା ୨
ଫୁ ଣ ଗ | ଲି ୦ ୦

II +
-ପା -ଜା ଜା ୨ -ରୀ ମା -ଠ ୨ +
ଫୁ ଲ ଫୁ ଟି ସେ ୦ ଭୋ ବୁ ବେ ଦା ପା -ଦମମା ୧

+
ପା -ନା ନା ୨
ଗା ନ ଗେ | ମେ ୦ ୦ ନୌ ବୁ ବେ +
ପା ପା -ମା ୨
ହୋ ଲୋ ୦

+
ପା -ଠ ଧା ୨
କୋ ନ ନି ଷା ଦେ ୦ ବୁ +
ପା -ଠ -ଠ ୧ ନେ ୦

+
ମା ପା -ପା ୨
ନେ ବୁ | କୋଠ ଲେ ୦ ୦ ପା +
ପା ପା -ଧା ୨
କ ବୈ ଲା ୦ ୦ ପା

+
ମା -ଜା ଜା ୨
ମ ନ ଧା ରା ୦ ୦ ଗୀ +
ମା -ଜା ୧ ରା ଚୁ ୦ ୦ ଲୁ

+
ମେ ନେ ୦ ୦ ପା +
ମା ଘା ୦ ବୁ | ଗା ନେ ବୁ ମା +
ମପା -ଜମା -ଜା ୧ ଲି ୦ ୦ ୦

ଶର୍ମିଳା-ବିଜୋନ
ପ୍ରବେଶିକା

II	+ ନ୍ତା ନା ନା ନ୍ତା-ନ୍ପା ନା + ନ୍ତା -ସା ସା ୨ ସା ସା -ା I କା ଲୁ ହ ତେ ଆଠ ବୁ ଫୁ ଟୁ ବେ ନା ହା ସ୍ବ
	+ ରା ରଗା -ରଗା ୨ ଅଧା -ପା + ଅନ୍ତା -ମା ରା ୨ ସା -ା -ା I ଲ ତାଠ ବୁ ବୁ କେଠ ବୁ ଥଠ ନ ଅ ରୀ ଠ ଠ ଠ
	+ ରା -ମା ମା ମା ମା -ା + ପା ପଧା -ପଧା ୨ ମା ମା -ା I ଉ ଠ ଛେ ପା ତା ସ୍ବ ପା ତାଠ ସ୍ବ ଠ କା ହା ସ୍ବ
	+ ମା ମା -ା ୨ ଧା ପା -ା I + ଅପା -ଅପରା ପା ୨ ମା -ଅଗା -ଣା I କ କ ଗ ନି ଶା ଶ ଶ ଥଠ ଠ ମା ରି ଠ ଠ ଠ
	+ ରା ରଗା -ରଗା ୨ ମା ଅଧା -ପା + ଅଗା -ମା ରା ୨ ସା -ା -ା I ଲ ତାଠ ବୁ ବୁ କେଠ ବୁ ଥଠ ନ ଅ ରୀ ଠ ଠ ଠ
	+ ମା ପା -ନା ୨ ନା ନା -ା + ନା ମା ନା ୨ ମା -ା -ା I ଗା ନେ ସ୍ବ ପା ଖୀ ଠ ଗେ ଛେ ଉ କ୍ଷେ ଠ ଠ ଠ
	+ -ା -ା ପା ୨ -ନା ମା -ରା I + ମା -ରା -ା ୨ -ା -ା -ା I ୦ ଠ ଶୁ ଠ ନେ ଠ ନା ଠ ଠ ଠ ଠ ଠ ଠ
	+ ମଣା -ଣା ଣା ୨ ଧା ଣା -ା + ପା ଣା ପା ୨ ମା ରା -ା I କ ଣ ଟେ ଆ ମା ସ୍ବ ନା ହି ସେ ଆ ଗେ ଠ

-†	-†	ରା		-ମା	ପା	-ମା	I	ପା	-†	-†		୨	-†	-†	I	
ବୁ	୦	କ		୦	ଥା	ବୁ		ଭୀ	୦	୦		ଡୁ	୦	୦		
+ -†	-†	[ସା]		ପା	ପା	-†	I	ପା	-†	ଦା		ପା	ଦପା	-ମଜ୍ଜା	I	
୦	୦	ଆ		ଲେ	ଯା	ବୁ		ଏ	୦	ଆ		ଲୋ	ତେ	୦	୦	
+ -†	ମା	ମା		ଜମା	ପଣା	ପା	I	ମଜ୍ଜା	-ମଜ୍ଜା	ରା		ସା	-†	-†	I	
ଆ	ସ୍ତ	ବେ		ନା	୦	୦	କେଉ	କୁ	୦	୦	ତୁ		ଲି	୦	୦	
+ -†	ଗମ୍ଭୀ	-ଗା		ଧା	ପା	-†	I	ମଜ୍ଜା	-†	ମା		ମପା	-ଜମା	-ଜା	III	
ଆ	ମା	୦	ବୁ		ଗା	ନେ	ବୁ		ବୁ	ଲ୍	ବୁ		ଲି	୦	୦	

କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ସରାରୀ ତାଳ .

ଆହରେନ୍ଦ୍ରକିଶୋର ରାୟଚୌଦ୍ଧୁରୀ

ଇତୋପୁର୍ବେ ‘ସଞ୍ଚୌତ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରବେଶିକା’ର ଆବଶ, ୧୩୪୬ ମଂଖ୍ୟାର ‘ସରାରୀ ବାନ୍ଧ୍ଵ’ ପ୍ରବଳ୍ଲେ ତମ୍ଭେଦ ମୟୁହେର ସଥା-ପ୍ରାପ୍ତ ସଂଜ୍ଞା ସକଳ ପ୍ରକାଶ କରିଯାଛି । ବର୍ତ୍ତମାନେ ଆରା କତକଣ୍ଠି ନୃତ୍ୟ ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଥାଏ ମେଣ୍ଡିଙ୍ ପ୍ରକାଶିତ ଭେଦ ସକଳେର ସହିତ ଏକତ୍ରିତ କରିଯା ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣମୂର୍ତ୍ତମେ ପ୍ରକାଶ କରିବ । ଏହି ଭେଦ ମୟୁହ ମଧ୍ୟେ କଥେଦ୍ର ସରାରୀ ଏବଂ କାରାଲ୍କା ସରାରୀ ‘ସଞ୍ଚୌତ ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରବେଶିକା’ର ପୃଷ୍ଠାଯା ଆପନାଦେର ଗୋଚରୀଭୂତ ହଇଯାଛେ । ଏକଥେ ‘କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ସରାରୀ ତାଳ’ ସହିତେ ବଲିତେଛି ।

ଏହି ତାଳ ମୟୁହେ ଆହମେଦାବାଦ ନିବାସୀ ମୁଦ୍ରାଚାର୍ଯ୍ୟ

ଗୋବିନ୍ଦରାଓ ଦେବରାଓ ଶୁକରୀ ଆମାକେ ଜାନାଇବାଛେନ ଯେ, ଇହା ୧୫ ମାତ୍ରା, ୫ ତାଳ ଓ ୩ ଫୋକ ବିଶିଷ୍ଟ ! ଇହାର ମାତ୍ରାଦିର ସମାବେଶ ‘ପଞ୍ଚମ ସରାରୀ’ ତାଲେର ସମ୍ମ ହେଉଥାଏ ଉଭୟକେ ଏକଇ ତାଳ ବଲା ଯାଏ । ‘ପଞ୍ଚମ ସରାରୀ’ ତାଳ ମୟୁହେ ଅନେକ ବର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଧାରିବେ ବିବେଚନାର ଏଥାନେ ତାଲେର ପରିଚୟ ଦେଉଯା ଅନାବଞ୍ଚକ । ଏଥାନେ ଇହାହି ମାତ୍ର ବର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେ ‘କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ସରାରୀ’ ଏବଂ ‘ପଞ୍ଚମ ସରାରୀ’ ଏକଇ ତାଳ । ସମ୍ଭବତଃ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଦେଶେ (Carnatic School) ଏଇ ପ୍ରକାରରେ ମାତ୍ର ସରାରୀ ପ୍ରଚଲିତ ଧାରା ହେତୁ ଦେଶାଷ୍ଟରେ ଇହା ‘କର୍ଣ୍ଣାଟକୀ ସରାରୀ’ ନାମେ ଧ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଯାଛେ ।